

Informacja o wynikach działalności Centralnego Biura Antykorupcyjnego w 2013 roku

Warszawa, 31 marca 2014 r.

WSTĘP	3
I. PODSTAWOWE OBSZARY DZIAŁANIA CBA	4
1. Działania operacyjne i procesowe.....	4
2. Działalność kontrolna	7
3. Działalność analityczno-informacyjna.....	14
II. DZIAŁANIA PREWENCYJNE	15
III. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA.....	16
IV. ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNE SŁUŻBY	17
1. Finansowanie służby	17
2. Sytuacja logistyczna służby	17
3. Liczba funkcjonariuszy i pracowników cywilnych	17
4. Szkolenie i doskonalenie zawodowe.....	18

Centralne Biuro Antykorupcyjne w 2013 r. wykonywało swoje podstawowe zadania polegające na zwalczaniu korupcji oraz wykrywaniu i zapobieganiu działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa. Ważną częścią działalności Biura była osłona antykorupcyjna kluczowych zamówień publicznych, projektów prywatyzacyjnych i programów rządowych. Osłoną było objętych 30 przedsięwzięć. Aktywność Biura w tym zakresie koncentrowała się na rozpoznawaniu, analizie i prognozowaniu zagrożeń korupcyjnych oraz formułowaniu wyprzedzających informacji o nieprawidłowościach i zagrożeniach dla interesu ekonomicznego państwa.

Liczba prowadzonych spraw operacyjnych i postępowań przygotowawczych pozostała na podobnym jak w 2012 r. poziomie, mimo że funkcjonariusze Biura coraz częściej mieli do czynienia z przestępstwami złożonymi, które wymagały wieloaspektowego podejścia i niejednokrotnie angażowały pracę kilku jednostek.

Funkcjonariusze CBA prowadzili postępowania przygotowawcze i kontrolne o dużym ciężarze gatunkowym. Działania niezgodne z prawem stwierdzono w zamówieniach publicznych związanych m.in. z budową i wdrożeniem Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, modyfikacją systemów informatycznych dla Policji czy przy zakupie usług i sprzętu teleinformatycznego dla Ministerstwa Sprawiedliwości. Wielowątkowy charakter miało śledztwo dotyczące korupcji, gdzie wśród oskarżonych znaleźli się Marszałek Województwa Podkarpackiego i były Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Jarosławiu. Ze względu na fakt, że nie wszystkie postępowania mają charakter jawny, do niniejszej informacji wybrano tylko te, które CBA może podać do publicznej wiadomości.

O skuteczności Biura świadczą efekty jego działalności. Odsetek śledztw zakończonych aktem oskarżenia utrzymał się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego poziomu i wynosił 46%. W toku czynności kontrolnych wykryto szkody lub narażenie na szkody w mieniu Skarbu Państwa na kwotę sięgającą prawie 840 mln zł.

Z badania przeprowadzonego przez CBOS¹ wynika, że coraz większa liczba osób dobrze ocenia działania Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Ten fakt znajduje odzwierciedlenie w liczbie napływających do Biura sygnałów o potencjalnych przypadkach korupcji lub zdarzeniach ją uprawdopodobniających. W 2013 r. liczba zgłoszeń wzrosła o 60%.

CBA było nadal zaangażowane w przedsięwzięcia o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. W ramach projektu *Rozwój systemu szkoleń antykorupcyjnych*, na realizację którego Biuro otrzymało dofinansowanie z Komisji Europejskiej, zorganizowano konferencje szkoleniowe o tematyce antykorupcyjnej. Zakończone zostały prace nad przygotowaną wspólnie z Bankiem Światowym publikacją nt. nieprawidłowości i oszustw w zamówieniach publicznych. Nadal były prowadzone szkolenia antykorupcyjne dla instytucji publicznych.

Sytuacja logistyczna służby nie uległa w minionym roku poprawie. Budżet pozostawał na poziomie pozwalającym jedynie na bieżące funkcjonowanie. W Warszawie jednostki CBA wciąż rozlokowane były w dwóch obiektach, a jeden z nich nadal wynajmowano na zasadach komercyjnych.

¹ Dobrze ocenia CBA 36% respondentów (badanie CBOS „Ocena instytucji publicznych” przeprowadzone na reprezentatywnej próbie 1098 osób w dniach 6-12 marca 2014 r.). W 2010 r. odsetek ten wynosił 29%.

I. PODSTAWOWE OBSZARY DZIAŁANIA CBA

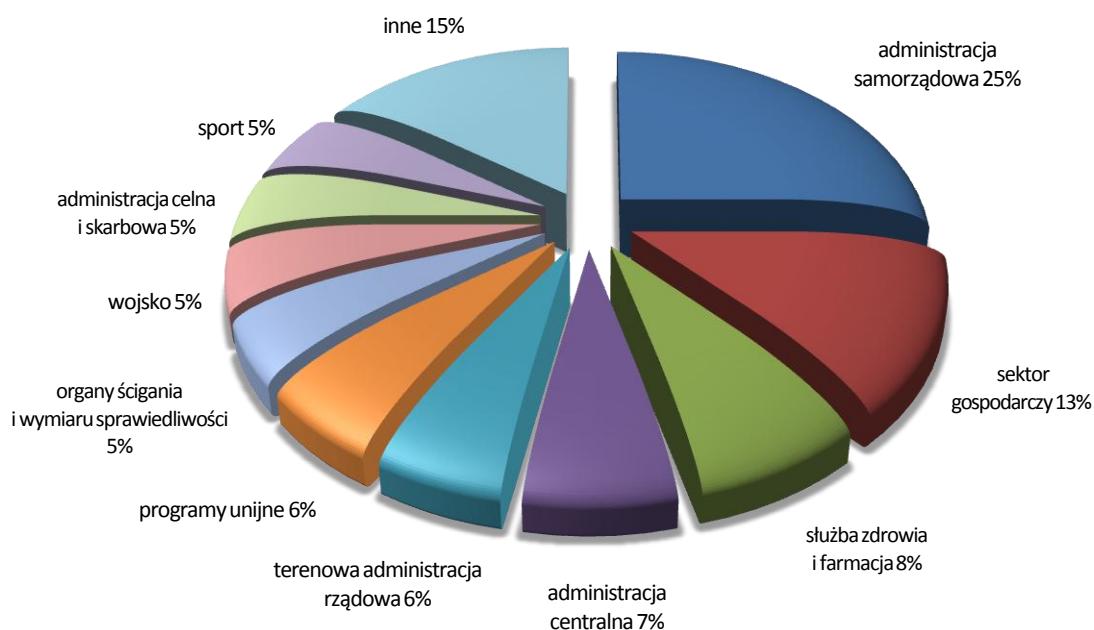
1. Działania operacyjne i procesowe

W jednostkach organizacyjnych CBA w 2013 r. wszczęto **221**, a zakończono **199** spraw operacyjnych. Funkcjonariusze prowadzili ich łącznie **495**.

Prowadzono **469** postępowań przygotowawczych. Spośród **239** wszczętych śledstw 88 prowadzono na materiałach powierzonych przez prokuraturę. Ponadto podjęto 14 spraw uprzednio zawieszonych. W 2013 r. zakończono **252** śledstwa.

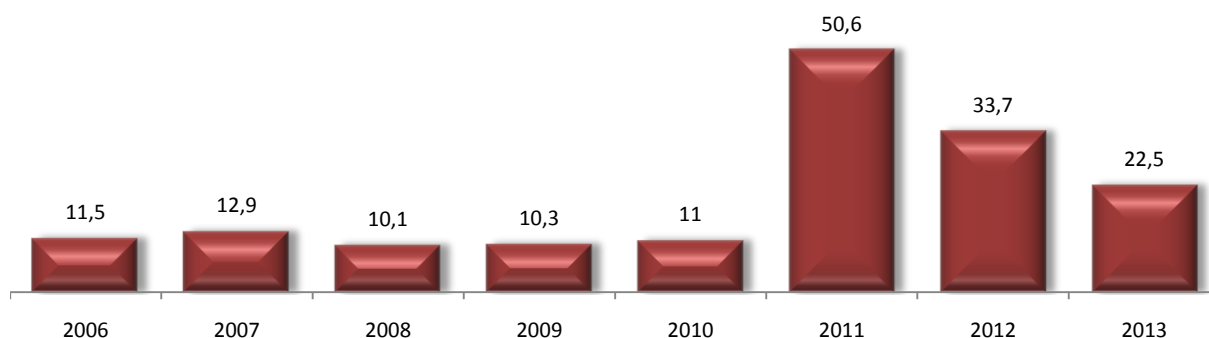
Śledstwa prowadzone przez Biuro w 2013 r. najczęściej dotyczyły administracji samorządowej, a w dalszej kolejności sektora gospodarczego, służby zdrowia i farmacji, administracji centralnej, terenowej administracji samorządowej oraz programów unijnych.

OBSZARY TEMATYCZNE PROWADZONYCH POSTĘPOWAŃ PRZYGOTOWAWCZYCH

Wartość zabezpieczonego mienia wyniosła 22,5 mln zł. Na wykresie zestawiono dane z 2013 r. z danymi z lat poprzednich.

WARTOŚĆ ZABEZPIECZONEGO MIENIA W MLN ZŁ

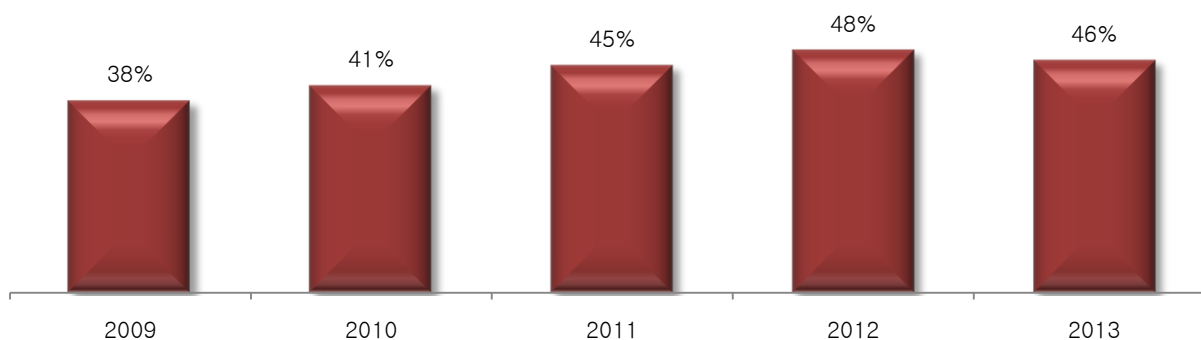
W 2013 r. przedstawiono **550** osobom łącznie **2233** zarzutów. Do najczęściej stosowanych środków zapobiegawczych w postępowaniach prowadzonych przez CBA należało poręczenie majątkowe.

ZASTOSOWANE ŚRODKI ZAPOBIEGAWCZE

RODZAJ ŚRODKA ZAPOBIEGAWCZEGO	LICZBA
poręczenie majątkowe	139
dozór Policji	85
zakaz opuszczania kraju	58
tymczasowe aresztowanie	37
zawieszenie w czynnościach służbowych lub zakaz wykonywania zawodu	19
inne	25

Wniesieniem aktu oskarżenia zakończono 115 postępowań, 129 umorzono, a 8 zakończono w inny sposób (np. włączono do innych postępowań, przekazano innym organom). Zawieszonych zostało 30 postępowań.

ODSETEK ŚLEDZTW ZAKOŃCZONYCH AKTEM OSKARŻENIA

Przykłady postępowań przygotowawczych

Przyjmowanie korzyści majątkowych i osobistych przez Marszałka Województwa Podkarpackiego

W wielowątkowym śledztwie prowadzonym pod nadzorem Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie, dotyczącym m.in. przyjmowania korzyści majątkowych oraz osobistych, płatnej protekcji i oszustwa, 6 podejrzanych – wśród których znaleźli się Marszałek Województwa Podkarpackiego oraz były Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Jarosławiu – przedstawiono 20 zarzutów. Wobec 3 podejrzanych zastosowano tymczasowe aresztowanie. W związku z zarzutami korupcyjnymi Marszałek został odwołany z funkcji.

Nieprawidłowości w Biurze Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji

W grudniu 2013 r. do sądu wniesiono akt oskarżenia w sprawie podejrzenia przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez Dyrektora oraz pracowników Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji w związku z postępowaniami o udzielenie zamówienia publicznego na zakup usług oraz zakup kontynuacji usług HelpDesk wraz ze wsparciem serwisowym na potrzeby komórek organizacyjnych KGP. Na podstawie zebranego materiału ustalono, iż do naruszenia obowiązujących przepisów doszło na skutek umieszczenia w specyfikacjach tych postępowań zapisów korzystnych dla jednego z oferentów. Efektem działań 4 podejrzanych osób było nieprawidłowe wydatkowanie przez KGP kwoty ponad 15 mln zł.

Dalszy ciąg śledztwa w sprawie nieprawidłowości w CPI MSWiA

W śledztwie dotyczącym zamówień na zakup sprzętu i usług teleinformatycznych realizowanych przez Centrum Projektów Informatycznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w 2013 r. status podejrzanych nabyło kolejne 21 osób. Wśród zatrzymanych w tej sprawie znaleźli się wiceprezes GUS, pracownik Centrum Informatyki Statystycznej, Naczelnik II Wydziału Zamówień Publicznych w Biurze Dyrektora Generalnego MSZ, a także kolejni przedstawiciele firm informatycznych. W wyniku prowadzonych do tej pory czynności procesowych przedstawiono 65 zarzutów, z czego 35 w roku 2013.

Naruszenie zasad otwartego i konkurencyjnego naboru na wolne stanowiska pracy w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji

Funkcjonariusze CBA ustalili, że – przed rozpoczęciem procedury naboru na stanowisko głównego specjalisty – zastępca dyrektora w Departamencie Zarządzania Kryzysowego i Powiadamiania Ratunkowego Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji konsultował treść ogłoszenia o naborze z kandydatem na to stanowisko, czego skutkiem było zatrudnienie tego kandydata w MAiC. Zarzuty przedstawiono dwóm osobom, z których jedna została zawieszona w wykonywaniu obowiązków pracowniczych, a druga zwolniona z pracy.

Nielegalna produkcja i obrót paliwami płynnymi

W toku prowadzonego pod nadzorem Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie śledztwa, dotyczącego nielegalnej produkcji i obrotu paliwami płynnymi oraz nieujawnianiem podstawy opodatkowania w podatku akcyzowym i VAT, ustalono, że w latach 2011-2012 grupa przestępcza naraziła Skarb Państwa na stratę z tego tytułu w wysokości 96 mln zł. Grupa wyłudziła także nienależny zwrot VAT w kwocie ok. 54 mln zł. W 2013 r. funkcjonariusze CBA i ABW na polecenie prokuratury zatrzymali w tej sprawie 6 osób. Głównemu podejrzanemu przedstawiono m.in. zarzuty kierowania zorganizowaną grupą przestępczą, prania pieniędzy i uchylania się od opodatkowania. Wobec 7 podejrzanych zastosowano tymczasowe aresztowanie, a wobec 1 osoby dozór Policji oraz poręczenie majątkowe w wys. 50 tys. zł.

Korzyści majątkowe w zamian za pomoc w wygraniu wyborów

Skierowaniem aktu oskarżenia do sądu zakończyło się śledztwo dotyczące burmistrza Kamieńska. W zamian za pomoc w wygraniu wyborów samorządowych, obiecał korzyść majątkową radnemu. Po wygranych wyborach spełnił obietnicę, rozstrzygając na rzecz firmy siostry radnego przetarg na dowóz dzieci do szkół na terenie gminy. Innej krewnej radnego

wynajął mieszkanie z zasobów gminy, pomijając osoby oczekujące i naruszając obowiązujące przepisy.

Korupcja i powoływanie się na wpływy przez pracowników WORD w Lublinie

Główny podejrzany, pracownik WORD w Lublinie, podejmował się załatwienia zdania egzaminu na prawo jazdy w zamian za korzyść majątkową. W proceder zaangażowani byli m.in. właściciele szkół jazdy oraz jeden z egzaminatorów. Do tej pory zatrzymano 27 osób, wobec 3 zastosowano areszt tymczasowy, 22 poręczenia majątkowe oraz 1 dozór Policji. Zatrzymanym przedstawiono łącznie 103 zarzuty powoływania się na wpływy oraz płatnej protekcji.

Przekroczenie uprawnień oraz poświadczenie nieprawdy w dokumentach przez urzędnika samorządowego

Funkcjonariusze CBA zatrzymali urzędnika samorządowego z województwa lubuskiego odpowiedzialnego za inwestycje i zamówienia publiczne oraz przedsiębiorcę i jego żonę. Materiały zebrane w toku śledztwa prowadzonego pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze wskazują, iż biznesmen, który realizował na rzecz gminy jedną z inwestycji budowlanych, przedłożył urzędnikowi fałszywe faktury oraz poświadczające nieprawdę zawiadomienie o sprzedaży swojego roszczenia jednemu z banków spółdzielczych, w wyniku czego bank wypłacił mu ponad 10 mln zł. Urzędnik ukrywał przekazane przez bank wezwania do zapłaty należności wynikającej z przejęcia wierzytelności przedsiębiorcy. W sprawie 7 podejrzanych, w tym urzędnikowi z gminy Lubrza oraz prezesowi Banku Spółdzielczego w Żarach, przedstawiono łącznie 24 zarzuty. W stosunku do dwóch podejrzanych zastosowano tymczasowe aresztowanie.

Poświadczenie nieprawdy w zaświadczeniach okręgowych stacji kontroli pojazdów

Niektóre okręgowe stacje kontroli pojazdów wydawały niezgodne z prawdą zaświadczenia, że samochody spełniają wymagania pojazdu specjalnego. Na tej podstawie rejestrowano pojazdy jako samochody pomocy drogowej, tj. wyłudzano poświadczające nieprawdę decyzje administracyjne. Wśród podejrzanych znaleźli się diagności stacji obsługi pojazdów, osoby pośredniczące w sprowadzaniu pojazdów do Polski oraz właściciele samochodów. Do tej pory 19 osobom przedstawiono 24 zarzuty.

Powoływanie się na wpływy w Urzędzie Miasta Chorzów

Funkcjonariusze CBA ustalili, iż główny podejrzany, powołując się na swoje znajomości i wpływy w Urzędzie Miasta Chorzów, podejmował się – w zamian za korzyści majątkowe – pośrednictwa w załatwianiu mieszkań z zasobów Gminy Chorzów, przy czym z popełniania tych przestępstw uczynił sobie stałe źródło dochodów. W śledztwie 32 podejrzanych przedstawiono 48 zarzutów.

2. Działalność kontrolna

Kontrolna aktywność CBA ma na celu ujawnianie działalności godzącej w ekonomiczne interesy państwa, przypadków korupcji w instytucjach publicznych oraz nadużyć osób pełniących funkcje publiczne. Czynności te prowadzone są w oparciu o roczne plany kontroli oraz w formie kontroli doraźnych, wszczynanych na podstawie zarządzeń Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub upoważnionych kierowników jednostek organizacyjnych.

Podjęcie kontroli najczęściej uzależnione jest od wyników poprzedzającej ją analizy przedkontrolnej, która polega na wstępnej weryfikacji informacji wskazujących na zaistnienie nieprawidłowości, np. podania nieprawdy lub zatajenia informacji w oświadczeniu majątkowym, niestosowania wymaganych prawem procedur zamówień publicznych lub zawyżania wartości umów. Prowadzone czynności mają wskazać ewentualną zasadność wszczęcia kontroli doraźnej lub umieszczenia jej w planie na kolejny rok.

W ubiegłym roku wszczęto 600 analiz przedkontrolnych, a zakończono 601. Spośród prowadzonych 892 analiz ponad 60% dotyczyło oświadczeń o stanie majątkowym oraz przestrzegania przepisów wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Najczęściej dotyczyły one samorządowców gminnych oraz osób zatrudnionych w jednostkach podległych gminie, samorządowców powiatowych oraz osób zatrudnionych w jednostkach podległych starostom, a także parlamentarzystów.

Tak jak w poprzednich latach, w obszarze podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych analizy przedkontrolne najczęściej dotyczyły zamówień publicznych. Pełne dane na ten temat przedstawione zostały w tabeli.

ANALIZY PRZEDKONTROLNE DECYZJI GOSPODARCZYCH

PRZEDMIOT DECYZJI	LICZBA ANALIZ
zamówienia publiczne	183
rozporządzanie mieniem państwowym lub komunalnym	67
gospodarowanie środkami publicznymi	49
wsparcie finansowe	44
prywatyzacja	6
przyznawanie koncesji, zezwoleń i ulg	6

Ustalenia 131 analiz przedkontrolnych stanowiły lub stanowią podstawę do wszczęcia kontroli oświadczeń o stanie majątkowym lub przestrzegania przepisów ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, a także innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. W 59 przypadkach stanowiły lub stanowią podstawę do wszczęcia kontroli w zakresie decyzji gospodarczych. Ponadto:

- w 22 przypadkach skierowano zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa,
- w 19 przypadkach skierowano wnioski do właściwych organów o wszczęcie postępowań wyjaśniających lub sprawdzających,
- w 12 przypadkach skierowano wnioski do urzędów skarbowych bądź urzędów kontroli skarbowej o wszczęcie postępowania wyjaśniającego, względnie kontroli podatkowej lub skarbowej,
- w 8 przypadkach przekazano dokumentację bezpośrednio do organów prowadzących postępowanie, w tym do prokuratury, celem m.in. dołączenia do prowadzonego postępowania przygotowawczego,

- w 35 przypadkach przekazano zgromadzone dokumenty do innych jednostek lub komórek organizacyjnych CBA w związku z prowadzonymi przez nie czynnościami,
- w 18 przypadkach wszczęto analizy szczegółowe lub analizy w innym zakresie.

W 3 przypadkach materiały posłużyły do sporządzenia raportu dla Prezesa Rady Ministrów. W kolejnych 2 przypadkach skierowano zawiadomienia o naruszenie dyscypliny finansów. W 1 przypadku skierowano do prezesa sądu wnioski o wstrzymanie licytacji komorniczej.

Właściwe organy, do których skierowano wnioski, informacje i zawiadomienia, podjęły następujące działania:

- wydały postanowienia o wszczęciu 16 postępowań przygotowawczych,
- wydały postanowienia o przedstawieniu zarzutów 2 osobom,
- skierowały do sądu akt oskarżenia wobec 1 osoby,
- wydały wyrok skazujący wobec 1 osoby,
- dołączyły ustalenia dokonane w toku 2 analiz do prowadzonych postępowań przygotowawczych,
- przeprowadziły 15 postępowań wyjaśniających lub sprawdzających.

W 2013 r. funkcjonariusze CBA prowadzili **251** kontroli. Wszczęto **197** kontroli, a zakończono **182**. Większość (82,47%) przeprowadzono w trybie doraźnym. Kontrole przeprowadzone na podstawie planów stanowiły 17,53% ogólnej liczby postępowań.

W 171 przypadkach kontrolowane były oświadczenia o stanie majątkowym oraz przestrzeganie przepisów wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Najczęściej kontrole dotyczyły samorządowców oraz osób zatrudnionych w jednostkach podległych samorządom, parlamentarzystów i pracowników agencji państwowych.

KONTROLE OŚWIADCZEŃ MAJĄTKOWYCH

RODZAJ PEŁNIONEJ FUNKCJI PUBLICZNEJ	LICZBA KONTROLI
samorządowcy gminni oraz zatrudnieni w jednostkach podległych gminie	67
samorządowcy powiatowi oraz zatrudnieni w jednostkach podległych starostom	38
parlamentarzyści	18
samorządowcy wojewódzcy oraz zatrudnieni w jednostkach podległych wojewodom	17
pracownicy agencji państwowych	10
kierownicy i pracownicy w urzędach państwowych	8
osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe wg ustawy o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe	4
pozostali*	9

* Kategoria obejmuje m.in. pracowników spółek Skarbu Państwa, prokuratorów, żołnierzy oraz funkcjonariuszy służb mundurowych.

Największa liczba spośród 80 kontroli decyzji gospodarczych dotyczyła zamówień publicznych, gospodarowania środkami publicznymi oraz rozporządzania mieniem państwowym lub komunalnym.

KONTROLE DECYZJI GOSPODARCZYCH

PRZEDMIOT DECYZJI	LICZBA KONTROLI
zamówienia publiczne	49
gospodarowanie środkami publicznymi	10
rozporządzanie mieniem państwowym lub komunalnym	10
wsparcie finansowe	9
przyznawanie koncesji	1
prywatyzacja	1

Ustalenia dokonane w toku kontroli stanowiły podstawę do skierowania:

- 56 wniosków o odwołanie z zajmowanego stanowiska lub rozwiązanie stosunku pracy,
- 28 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- 25 wystąpień do kontrolowanego lub organu nadzorującego jego działalność w sprawie stwierdzenia w kontrolowanej jednostce organizacyjnej naruszeń przepisów:
 - ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne,
 - dotyczących procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie, o którym mowa w art. 31 ust. 2 ustawy o CBA,
- 9 wniosków do wojewodów o wezwanie odpowiednich organów do podjęcia uchwał dotyczących wygaszenia mandatów, odwołania ze stanowisk lub rozwiązania stosunków pracy²,
- 6 informacji do właściwego organu kontrolnego, w przypadku stwierdzenia potrzeby przeprowadzenia kontroli w szerszym zakresie,
- 5 zawiadomień, w przypadku ujawnienia innych czynów niż określone w art. 46 ust. 2 ustawy o CBA, za które ustawowo przewidziana jest odpowiedzialność dyscyplinarna lub karna.

W 3 przypadkach przekazano dokumentację bezpośrednio do organów prowadzących postępowanie w sprawie, w tym do prokuratury.

Na podstawie wyników kontroli, organy powołane do prowadzenia postępowań przygotowawczych wydały 21 postanowień o wszczęciu postępowań, 30 osobom przedstawiono zarzuty oraz skierowano do właściwego sądu akty oskarżenia wobec 5 osób.

² Wnioski kierowane na podstawie odpowiednio: art. 98a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, art. 85a ustawy o samorządzie powiatowym, art. 86a ustawy o samorządzie województwa. Przed wydaniem zarządzenia zastępczego wojewodowie przeprowadzają czynności wyjaśniające.

Organy i kierownicy jednostek organizacyjnych, do których skierowano wnioski, wystąpienia, informacje i zawiadomienia, mają obowiązek poinformować CBA o sposobie i zakresie ich wykorzystania. Z informacji tych wynika, że:

- 46 osób zostało odwołanych z zajmowanego stanowiska lub rozwiązano z nimi umowę o pracę (w tym w związku z przejściem na emeryturę) albo ich mandaty zostały wygaszone,
- 26 osób zrezygnowało z pełnienia funkcji publicznej.

W 7 przypadkach organy poinformowały o wdrożeniu zaleceń pokontrolnych, polegających m.in. na organizacji szkoleń z zakresu Prawa zamówień publicznych, dokonaniu zmian organizacyjnych, dokonaniu zmian na stanowiskach, utworzeniu nowego działu zamówień publicznych. Ponadto w 1 przypadku instytucja zarządzająca wezwała podmiot do zwrotu kwoty stanowiącej wartość przekazanego dofinansowania w wysokości 15,23 mln zł (podmiot dokonał zwrotu należności głównej w wysokości 15,23 mln zł oraz odsetek w wysokości ponad 1 mln zł),

Działania kontrolne funkcjonariuszy CBA ujawniły szkodę w mieniu Skarbu Państwa lub narażenie na powstanie takiej szkody w wysokości prawie **840 mln zł**.

Przykłady postępowań kontrolnych i analiz przedkontrolnych

Nieprawidłowości przy zakupie usług i sprzętu teleinformatycznego dla Ministerstwa Sprawiedliwości

Kontrola wybranych procedur udzielania w latach 2007-2013 zamówień publicznych w związku z zakupem przez MS usług i sprzętu teleinformatycznego, wykazała, że przy realizacji projektu Centrum Świadczenia Usług Rejestrowych doszło do naruszeń ustawy Pzp na skutek udzielenia ich w niewłaściwym trybie, tj. z wolnej ręki. Ponadto doszło do naruszenia ówczesnie obowiązujących przepisów ustawy o finansach publicznych. Nieprawidłowo wydatkowane kwoty to łącznie ponad 66,76 mln zł.

Nieprawidłowości przy zamówieniach publicznych związanych z budową i wdrożeniem w latach 2000-2012 przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (a następnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych) Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców

Kontrolerzy CBA ustalili, że wartość zamówień publicznych udzielonych z pominięciem procedur przewidzianych w ustawie Pzp wynosi 35,3 mln zł. Nieprawidłowości stwierdzono we wszystkich objętych kontrolą postępowaniach. Nie przestrzegano nie tylko przepisów ustawy Pzp, ale także obowiązujących przepisów ustawy o finansach publicznych oraz wewnętrznych regulacji MSWiA. W marcu 2013 r. do prokuratury skierowane zostało zawiadomienie o popełnieniu przez 3 wysokich rangą urzędników przestępstw z art. 231 § 1 i 2 oraz art. 286 § 1 kk polegających na:

- działaniu na szkodę interesu publicznego i prywatnego w celu osiągnięcia korzyści majątkowych przez podmiot realizujący umowy,
- przekraczaniu i niedopełnianiu obowiązków na szkodę interesu publicznego przez pracowników administracji rządowej wyznaczonych do nadzoru nad realizacją umów (9 osób) poprzez niewłaściwe sprawowanie tego nadzoru,
- doprowadzeniu do niekorzystnego rozporządzania mieniem funduszu celowego CEPiK przez konsultantów (32 osoby).

Prokuratura Okręgowa w Warszawie w kwietniu 2013 r. wszczęła śledztwo w tej sprawie.

Nieprawidłowości przy zamówieniach dotyczących modyfikacji systemów informatycznych dla Policji

W toku prowadzonych w 2013 r. czynności kontrolnych funkcjonariusze CBA ustalili, że wartość zamówień publicznych udzielonych z naruszeniem ustawy Pzp to około 9,5 mln zł. W przetargach na dostosowanie Centralnego Zasobu Informacyjnego Policji do wymiany danych z Systemem Informacyjnym Schengen (rozumianego jako wykonanie i wdrożenie Systemu Poszukiwawczego Policji) oraz na rozbudowę Krajowego Systemu Informacyjnego Policji stwierdzono naruszenie ustawy Pzp poprzez udzielenie zamówień w trybie z wolnej ręki. Ponadto w obu przypadkach wskazano na przyjęcie bardzo niekorzystnych dla zamawiającego zapisów umów. Zgromadzone materiały zostały przekazane do Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie celem dołączenia do prowadzonego już postępowania dotyczącego zamówień informatycznych dla Policji.

Wyłudzenie przez Grupę Producentką Carota zawyżonej refundacji poniesionych kosztów w wyniku zawyżania faktur

W trakcie analizy przedkontrolnej dotyczącej przyznawania przez wrocławski oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pomocy finansowej na pokrycie kosztów związanych z utworzeniem grupy producentów, funkcjonariusze CBA ujawnili, że jeden z beneficjentów – GP Carota sp. z o.o. – w celu uzyskania wyższej kwoty dofinansowania zrealizowanych inwestycji zawyżał ceny nabycia nowych maszyn i urządzeń. Tym samym naraził Skarb Państwa na straty w wysokości co najmniej 35 mln zł.

Ustalono, że uprawniony rzeczoznawca, powołany przez ARiMR do sporządzenia niezależnej wyceny zakupionych maszyn i urządzeń, przedstawił wycenę identyczną, jak podana we wniosku o dofinansowanie przez GP Carota. Po zakwestionowaniu przez ARiMR usługi wyceny, ten sam rzeczoznawca (w ramach aneksu do umowy) po upływie 3 tygodni od pierwotnej wyceny określił wartość rynkową tych samych maszyn na kwotę niższą o 7,19 mln zł. Podobna sytuacja miała miejsce podczas sporządzenia wyceny linii technologicznych. Rzeczoznawca uznał, iż ich wartość jest zgodna z kwotą zgłoszoną przez GP Carota i wynosi 56,9 mln zł. Wyceniając te same urządzenia inny rzeczoznawca stwierdził, że koszt linii technologicznych w sposób rażąco odbiega od cen rynkowych podobnych inwestycji i określił ich wartość na kwotę ok. 29 mln zł, a więc o niemal połowę niższą niż w odrzuconej przez ARiMR wycenie. W proceder zawyżania wartości faktur zaangażowany był generalny wykonawca inwestycji realizowanych przez GP Carota – Mostostal Infrastruktura sp. z o.o.

Zgromadzone materiały przekazano do prokuratury celem włączenia do trwającego w sprawie GP Carota śledztwa o wyłudzenie dotacji, tj. o czyn z art. 297 kk. Do Urzędu Kontroli Skarbowej we Wrocławiu skierowano wniosek o wszczęcie kontroli podatkowej w GP Carota. Natomiast do Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie przekazano informację o podejrzeniu popełnienia przez Mostostal Infrastruktura przestępstwa określonego w art. 62 kks, tj. posługiwania się nierzetelnymi fakturami.

Nieprawidłowości w udzielaniu zamówień publicznych przez Wojewódzki Szpital Zespolony im. Jędrzeja Śniadeckiego w Białymstoku

Kontrolerzy CBA wykazali nieprawidłowości w przeprowadzonym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, które było finansowane ze środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego. Przetarg na dostawę kompleksowego wyposażenia bloku operacyjnego przeprowadzono niezgodnie z ustawą Pzp.

Nieprawidłowości polegały m.in. na sporządzeniu opisu przedmiotu zamówienia w sposób preferujący jednego wykonawcę poprzez zastosowanie parametrów technicznych sprzętu wskazujących na konkretnego producenta urządzeń oraz nierozdzieleniu zamówienia na pakiety. Także biegły sądowy stwierdził, że doszło do naruszenia zasad zachowania uczciwej konkurencji (tj. art. 7 w związku z art. 29 ust. 2 ustawy Pzp). Na skutek naruszenia ustawy Pzp szpital musiał zwrócić dotację w wysokości przekraczającej 15 mln zł oraz ponad 1 mln zł odsetek.

Wyłudzenie dotacji ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu „Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie ostatniej mili”

Funkcjonariusze CBA w trakcie weryfikacji rzetelności przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013 ustalili, iż w związku z działaniem 8.4. *Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie ostatniej mili* część prywatnych przedsiębiorców wyłudza środki z funduszy UE, przedstawiając do rozliczenia faktury za czynności, które nie miały miejsca.

Nadużyciom sprzyjał charakter prowadzonych inwestycji, często wymagający specjalistycznej wiedzy informatycznej, trudnej do szybkiej i skutecznej weryfikacji przez organy kontrolne. Przykładem może być wystawianie faktur VAT za fikcyjne oprogramowanie, szkolenia itp. oraz faktur na kwoty wielokrotnie przekraczające wartość rynkową usług. Faktury miały potwierdzać zaangażowanie wkładu własnego firm, a w rzeczywistości poświadczają fikcyjne transakcje. W proceder zaangażowana była grupa kilku lub kilkunastu firm prowadzących działalność gospodarczą związaną z branżą teleinformatyczną. Tylko w przypadku jednej firmy z Tarnowskich Gór wysokość uzyskanej dotacji to ponad 5,5 mln zł.

W sprawie prowadzone jest śledztwo pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Gliwicach. Środki przewidziane na dofinansowanie w ramach programu to około 800 mln zł. Do tej pory wartość projektów, o których dofinansowanie zwróciły się podmioty występujące w postępowaniu wyniosła ponad 41,1 mln zł, a przyznanego dofinansowania ponad 19,5 mln zł. Do końca 2013 r. wypłacono około 10,7 mln zł. Wypłata pozostałej kwoty została wstrzymana z uwagi na toczące się śledztwo.

Niedopełnienie obowiązków przez Starostę Słupskiego

Funkcjonariusze CBA w toku czynności kontrolnych stwierdzili nieprawidłowości dotyczące nielegalnego wydobywania kruszywa w miejscowości Graboszewo (gmina Witkowo) oraz nienaliczenie obowiązkowej opłaty z tego tytułu. Wartość wydobytego nielegalnie kruszywa to ponad 1,5 mln zł, a nienaliczona opłata eksploatacyjna – ponad 3,4 mln zł. Do Prokuratury Okręgowej w Koninie skierowane zostało zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa niedopełnienia obowiązków (art. 231 § 1 kk) przez Starostę oraz kierownika wydziału ochrony środowiska rolnictwa i leśnictwa urzędu powiatowego.

Wyłudzenie dopłat przez rolników z terenu powiatu przemyskiego i jarosławskiego

W toku prowadzonej kontroli uzyskano informacje, dotyczące możliwości wyłudzenia w latach 2008-2011 – w ramach systemów wsparcia bezpośredniego z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – dopłat w łącznej wysokości ponad 2 mln zł. Rolnicy z powiatów przemyskiego i jarosławskiego składali wnioski wskazując w nich grunty, których faktycznymi użytkownikami były inne osoby. Prokuratura Okręgowa w Przemyśle wszczęła śledztwo m.in. o przestępstwo wyłudzenia dotacji (tj. z art. 297 § 1 kk). W 2013 r. 25 podej-

rzanym przedstawiono 93 zarzuty. Na obecnym etapie postępowania kwota wyłudzeń szacowana jest na kilka milionów złotych.

Nieprawidłowości przy zawieraniu umów przez spółkę celową PGE Energia Jądrowa 1

Kontrolerzy CBA wykazali, że spółka PGE EJ1 podpisała – z pominięciem przepisów ustawy Pzp – dwie umowy z Trefl Siatkówka SA³ na usługę pn. *Budowanie i propagowanie pozytywnych emocji związanych z planowaniem strategicznych inwestycji na Pomorzu*. Wartość zamówień udzielonych z naruszeniem przepisów to ponad 9,5 mln zł. Prokuratura Okręgowa w Płocku wszczęła śledztwo dotyczące nadużycia uprawnień i doprowadzenia do szkody wielkich rozmiarów.

3. Działalność analityczno-informacyjna

Identyfikacja zagrożeń dla interesu ekonomicznego państwa oraz odpowiednio wczesne i w miarę możliwości wyprzedzające informowanie o nich organów państwa, a także formułowanie propozycji działań zaradczych to podstawowe cele przedsięwzięć analityczno-informacyjnych prowadzonych przez funkcjonariuszy CBA. Ponadto wspierają one czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i kontrolne.

W 2013 r. przygotowano 19 opracowań skierowanych do Prezesa Rady Ministrów – 10 raportów specjalnych i 9 informacji sygnałnych.

Ostoną antykorupcyjną Centralne Biuro Antykorupcyjne obejmowało w minionym roku 30 przedsięwzięć, 14 z nich stanowiły projekty nowe. Biuro prowadziło stałą współpracę z resortami i podmiotami odpowiedzialnymi za poszczególne przedsięwzięcia ujęte w osłonie.

W pracy analitycznej Biuro często wykorzystuje informacje pochodzące ze zgłoszeń od osób fizycznych i prawnych. W 2013 r. do Biura wpłynęło 13 706 sygnałów o potencjalnych przypadkach korupcji lub zdarzeniach ją uprawdopodobniających, to jest o 5 222 więcej niż w roku poprzednim (8 484). Wobec wszystkich zgłoszeń podejmowano wstępne czynności analityczno-informacyjne, dzięki którym do właściwych jednostek organizacyjnych CBA przekazano ponad 1 300 sygnałów (w 2012 r. – 1 034). Zgłoszenia nieleżące we właściwości Biura kierowano do innych instytucji i organów, najwięcej do prokuratur (466) i Policji (57).

³ Właściciel drużyny siatkarskiej Atom Trefl Sopot.

II. DZIAŁANIA PREWENCYJNE

Ważnym obszarem aktywności Biura jest działalność o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym. Prowadzona jest ona we współpracy z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się tematyką korupcji.

W 2013 r. wydano *Anticipated Corruption Threats In Poland* – przetłumaczoną na język angielski publikację *Przewidywane zagrożenia korupcyjne w Polsce*, w której wskazano obszary życia publicznego i gospodarki szczególnie zagrożone wystąpieniem nieprawidłowości o charakterze korupcyjnym. Z kolei w dwujęzycznym polsko-angielskim wydawnictwie *Europa bez korupcji* zawarte zostały materiały z III Międzynarodowej Konferencji Antykorupcyjnej.

W minionym roku ukazał się czwarty numer czasopisma *Przegląd Antykorupcyjny*, w którym zamieszczono rozprawy doktorskie i prace magisterskie nagrodzone pod koniec 2012 r. w ogłoszonym przez Szefa CBA konkursie na najlepszą pracę o szeroko rozumianej tematyce korupcyjnej.

Ponadto wydano piątą edycję *Mapy Korupcji*. W publikacji zaprezentowano szersze spektrum danych statystycznych dotyczących stwierdzonej przestępczości korupcyjnej. Część danych odniesiono do liczby mieszkańców województw, dzięki czemu możliwa będzie analiza zmian zachodzących w kolejnych latach oraz bardziej precyzyjne określenie różnic występujących między poszczególnymi regionami kraju. Zakończone zostały prace nad opracowaniem nt. nieprawidłowości i oszustw w zamówieniach publicznych, przygotowywanym we współpracy z Bankiem Światowym, które ma zostać wydane w 2014 r.

W ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Przeciwdziałania Korupcji Centralne Biuro Antykorupcyjne – we współpracy z Urzędem Zamówień Publicznych oraz Urzędem Konkurencji i Ochrony Konsumentów – zorganizowało IV Międzynarodową Konferencję Antykorupcyjną pt. *Rola urzędów administracji państwowej w identyfikowaniu nieprawidłowości w zamówieniach publicznych*. W spotkaniu w gmachu Sejmu udział wzięło około 300 osób, w tym kilkudziesięciu gości zagranicznych.

CBA kontynuowało współpracę z Policją we współfinansowanym przez Komisję Europejską projekcie *Transgraniczna współpraca pomiędzy organami ścigania odnośnie przeciwdziałania i zwalczania przestępstw ekonomicznych, finansowych oraz korupcji, jako element zapewnienia bezpieczeństwa w Unii Europejskiej*.

Funkcjonariusze CBA kontynuowali prowadzenie szkoleń antykorupcyjnych. W 2013 r. przeszkolono około 5,5 tys. osób w 81 instytucjach (w 2012 r. – około 6 tys. osób w 121 instytucjach). Ponadto przeprowadzone zostały szkolenia w zakresie prawidłowego wypełniania oświadczeń o stanie majątkowym oraz badania dokumentacji związanej z zamówieniami publicznymi dla kadr kierowniczych kilku instytucji.

III. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Do tej pory Biuro uzyskało zgodę Prezesa Rady Ministrów na współpracę z organami i służbami 50 państw oraz 11 organizacjami i instytucjami międzynarodowymi w zakresie zwalczania korupcji i działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa, prewencji, edukacji i informacji antykorupcyjnej.

Centralne Biuro Antykorupcyjne bierze udział w projekcie twinningowym dla Macedonii pn. *Support to efficient prevention and fight against corruption*, przygotowującym do przystąpienia do Unii Europejskiej. Funkcjonariusze Biura uczestniczą w pracach tzw. grupy ekspertów tymczasowych. Udział w projekcie pozwala na wymianę doświadczeń i dobrych praktyk między ekspertami na światowym poziomie. Może też przyczynić się do wzmocnienia pozycji CBA wśród europejskich agencji antykorupcyjnych.

Biuro zorganizowało sześć konferencji szkoleniowych o tematyce antykorupcyjnej. Spotkania przygotowano w ramach projektu *Rozwój systemu szkoleń antykorupcyjnych*, na realizację którego CBA otrzymało dofinansowanie z Komisji Europejskiej. Współbeneficjentem projektu jest Specjalna Służba Śledcza Republiki Litwy (STT), a partnerem projektu Biuro Przeciwdziałania i Zwalczania Korupcji Republiki Łotwy (KNAB).

W dniach 13-15 listopada 2013 r. odbyła się w Krakowie 13 Doroczna Międzynarodowa Konferencja Europejskich Partnerów Przeciwko Korupcji Europejskiej Sieci Antykorupcyjnej (EPAC/EACN). Biuro zorganizowało spotkanie we współpracy z Komendą Główną Policji. W konferencji wzięli udział szefowie służb i instytucji antykorupcyjnych m.in. Czech, Estonii, Francji, Hiszpanii, Irlandii, Łotwy, Malty, Norwegii, Portugalii, Słowacji oraz Węgier.

W ubiegłym roku 13 funkcjonariuszy uczestniczyło w 10 konferencjach, szkoleniach i seminariach międzynarodowych, które odbywały się w Belgii, Chorwacji, Francji, Holandii, Niemczech, Ukrainie oraz Wielkiej Brytanii. Ponadto 7 funkcjonariuszy uczestniczyło – jako prelegenci bądź trenerzy – w tego rodzaju spotkaniach w Belgii, Czarnogórze, Macedonii, Panamie oraz Rumunii.

Wśród przedsięwzięć o charakterze międzynarodowym odbywających się w kraju można wymienić spotkania robocze z:

- ekspertami z Rumuńskiego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Społeczeństwa Obywatelskiego,
- przedstawicielami FBI,
- przedstawicielami OLAF,
- ekspertami Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej do Spraw Wewnętrznych,
- przedstawicielami mołdawskiego Krajowego Centrum Antykorupcyjnego.

Za pośrednictwem Fundacji Współpracy Polsko-Ukraińskiej PAUCI zorganizowana została wizyta studyjna ukraińskich prawników. Z kolei wizyta studyjna niezrzeszonych studentów z Ukrainy zorganizowana została za pośrednictwem Youth Generation Will Change Ukrainian Programme.

Podczas spotkania z przedstawicielami Banku Światowego wygłoszona została prelekcja nt. *Prewencja i kontrola Centralnego Biura Antykorupcyjnego w obszarze zamówień publicznych*. Działalność Biura przybliżono – podczas ich wizyty studyjnej – przedstawicielom administracji Bośni, Kirgistanu i Tadżykistanu.

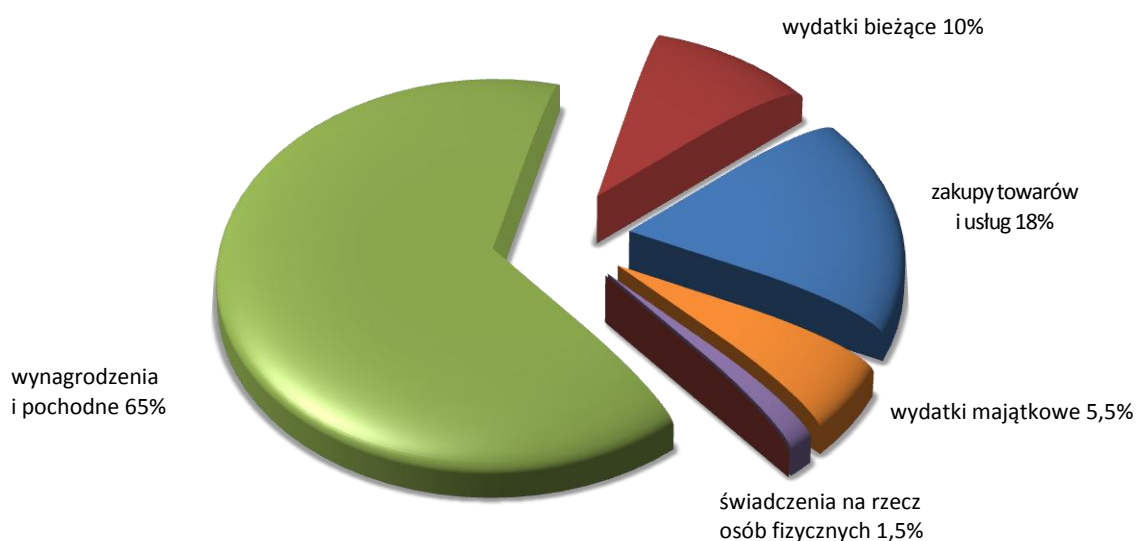
IV. ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNE SŁUŻBY

1. Finansowanie służby

W ustawie budżetowej przewidziano w 2013 r. dla Centralnego Biura Antykorupcyjnego środki w wysokości ponad **111,5 mln zł**. Zaplanowane wydatki zostały wykonane niemal całkowicie.

Największą część budżetu (65%), stanowiły wynagrodzenia wraz z uposażeniami i pochodnymi (w 2012 r. – 64%).

STRUKTURA BUDŻETU CBA

2. Sytuacja logistyczna służby

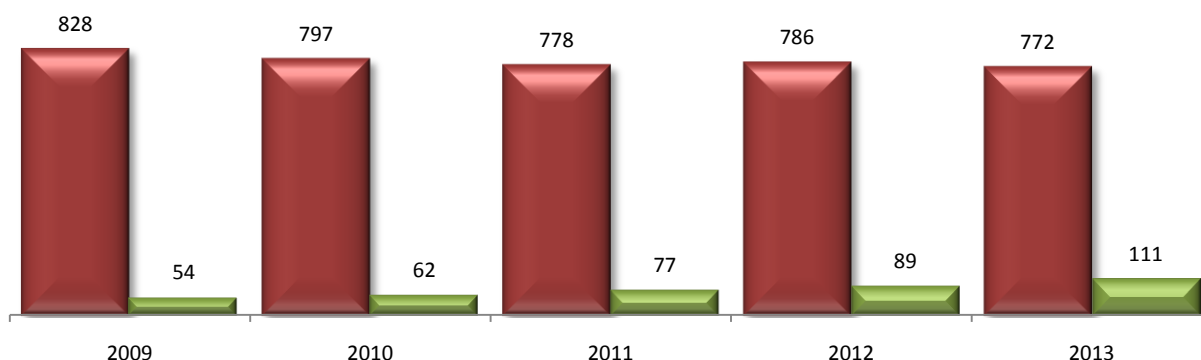
Sytuacja lokalowa Biura nie uległa zasadniczej poprawie. Główna siedziba CBA przy Al. Ujazdowskich w Warszawie w obecnym stanie nie spełnia wszystkich wymogów służby specjalnej i wymaga kosztownego remontu. Z kolei budynek przy ul. Poleczki Biuro wynajmować musi na zasadach komercyjnych. Funkcjonowanie w dwóch lokalizacjach generuje dodatkowe koszty i sprawia trudności organizacyjne.

Część jednostek, zwłaszcza terenowych, mieści się w obiektach nieodpowiadających normom, często w złym stanie technicznym. Ograniczona ilość środków budżetowych, które można przeznaczyć na zadania inwestycyjno-remontowe, uniemożliwia poprawę tego stanu i nie sposób określić, kiedy sytuacja lokalowa CBA zacznie odpowiadać potrzebom służby.

3. Liczba funkcjonariuszy i pracowników cywilnych

Według stanu na 31 grudnia 2013 r. w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym zatrudnionych było 772 funkcjonariuszy oraz 111 pracowników.

STAN ZATRUDNIENIA W CBA W LATACH 2008-2013

W stosunku do 2012 r. ogólna liczba zatrudnionych w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym zwiększyła się o 8 osób (875).

W 2013 r. zatrudniono 48 funkcjonariuszy oraz 26 pracowników. W tym czasie z Biura odeszło 62 funkcjonariuszy oraz 4 pracowników. Nieobsadzonych pozostaje 24,4% etatów funkcjonariuszy. Pracownicy stanowią większość zatrudnionych w jednostkach zajmujących się obsługą logistyczną, finansową i kancelaryjną.

4. Szkolenie i doskonalenie zawodowe

Szkolenia organizowane są w miarę potrzeb związanych z realizacją ustawowych zadań CBA oraz możliwości finansowych i lokalowych. W 2013 r. zorganizowano 10 szkoleń specjalistycznych, 152 szkolenia doskonalące oraz 3 szkolenia podstawowe.

Funkcjonariusze i pracownicy Centralnego Biura Antykorupcyjnego podnosili swoje kwalifikacje zawodowe również w trakcie studiów różnych stopni oraz aplikacji prawniczych.